

**Stichting Nederlands
Zouavenmuseum**
Postbus 198
4730 AD Oudenbosch

***Nieuwsbrief, april 2014.
18de jaargang, nummer 1.***

Beste vrienden van het zouavenmuseum,

Bij deze nieuwsbrief ontvangt u, zoals alle voorgaande jaren, het jaarverslag en een toegangskaartje waarmee u en een huisgenoot gratis toegang hebben tot het museum.

Vrienden die de brieven per mail ontvangen, kunnen volstaan door bij bezoek aan het museum hun naam te zeggen.

Ook dit jaar hebben we moeten constateren dat het bezoekers aantal is teruggelopen.

Het is een schrale troost dat alle instellingen in Oudenbosch hebben hiermee te kampen gehad.

Er zijn verschillende oorzaken aan te wijzen, maar we kijken liever vooruit!

Dit jaar is het 150 jaar geleden dat via Oudenbosch de eerste zouaven naar Rome vertrokken.

Mooie aanleiding om de zouaven extra in het zonnetje te zetten, met name de zouaven uit gemeente Halderberge. Dit is de

“administratieve” naam van de gemeenten Oudenbosch, Hoeven, Bosschenhoofd, Oud Gastel en Stampersgat. Uit verschillende

gemeenten zijn jonge knullen betrokken om te dienen in het leger van de Paus.

Op de bovenverdieping van het museum is een tentoonstelling ingericht over deze jongens.

De museumverdieping vertelt het algemene verhaal, wat boven wordt aangevuld met de persoonsgegevens en foto's van de jongens van “hier”.

Wij krijgen nogal eens te horen, dat het museum zich meer richt op de algemene geschiedenis en minder op de regionale band tussen Oudenbosch en Rome.

We hopen dat op deze manier recht te zetten. Maar ja, het blijft nu eenmaal een feit dat de meeste zouaven afkomstig zijn uit Noord-Holland, provincie Utrecht komt op de tweede plaats en Friesland op de derde. Pas daarna volgt het katholieke zuiden! Maar voor alle aspirant zouaven gold dat de meesten eerst Oudenbosch bezochten, voordat de reis verder ging naar het zuiden. Via onze website kunt u de informatie teruglezen.

Verschillende vrienden van het museum hebben aangegeven de nieuwsbrief digitaal te willen ontvangen. Dit heeft voordelen!

Voor ons werkt het kostenbesparend en voor u is er het voordeel dat u de foto's in een veel beter kwaliteit ontvangt.

Als u er prijs op stelt de nieuwsbrief en het jaarverslag voortaan per e-mail te ontvangen, dan vraag ik u een mailtje te sturen naar info@zouavenmuseum.nl. Ter bevestiging ontvangt u dan de nieuwsbrief per mail retour!

Wij vragen alle vrienden van het Zouavenmuseum zelf hun bijdrage van minimaal 15 euro per jaar over te maken op onze bankrekening 14.07.70.690.

**Volledig IbanNummer:
NL 18 RABO 0140 7706 90.**

Bic RABONL2U.

Wij sturen geen acceptgirokaart!

Door deze bijdrage steunt u het museum en ontvangt u tweemaal per jaar onze nieuwsbrief met uniek materiaal uit het archief!

In deze nieuwsbrief vervolgen we de avonturen van zouaaf Ignace Wils.

Nog even voor de duidelijkheid:

In het museum bewaren wij het boek "UIT DEN ZOUAVENTIJD IGNACE WILS, Kolonel-Commandant van het Bataljon der Carlistische Zouaven" geschreven door Ign.M.P.A.Wils, uitgegeven in 1930.

In dit boek worden de jeugdjaren en de zouaventijd van genoemde Ignace beschreven. Het boek heeft waarschijnlijk als bron gediend voor een artikelenreeks die verscheen in verschillende parochiebladen onder de kop:

"De Zaak van den Paus is de Zaak van God", geschreven door J.J. Oldenhove. Verschijningsdatum van de bladen is rond 1936 geweest.

Deze artikelenreeks is door vrijwilliger Maarten Schapendonk uitgetikt en opgeslagen in de computer.

Zoals Maarten aangeeft: Ik heb de tekst getrouw overgetypt, dat betekent inclusief type- of zetfouten. Achter deze fouten heb ik toegevoegd: (sic MS), wat erop duidt dat ik het wel gezien heb.

De illustraties zijn afkomstig uit het archief van het museum.

(In de vorige nieuwsbrief ben ik geëindigd met de persoonsgegevens van Zouaaf J. Hof.)

Vervolg:

En het is bij dezen eersten aanval geweest, dat mijn sergeant-majoor sneuvelde en de Zouaaf J. Hof van Amsterdam. Drie of vier werden gewond. Maar tegen mijn frissche Hollandsche jongens waren de heeren Republikeinen niet opgewassen en zij moesten eindelijk wijken. Doch ik ben verzekerd, dat dit het vreeselijkse punt is geweest bij de inname der stad. Wij hadden voor wachtwoord: „Mont Serrat”, de heeren republikeinen: „America”. Het vuur heeft slechts tot 12 uur ongeveer den volgenden dag geduurd, doch was vreeselijk. Des nachts ten 2 uur ongeveer werd luitenant

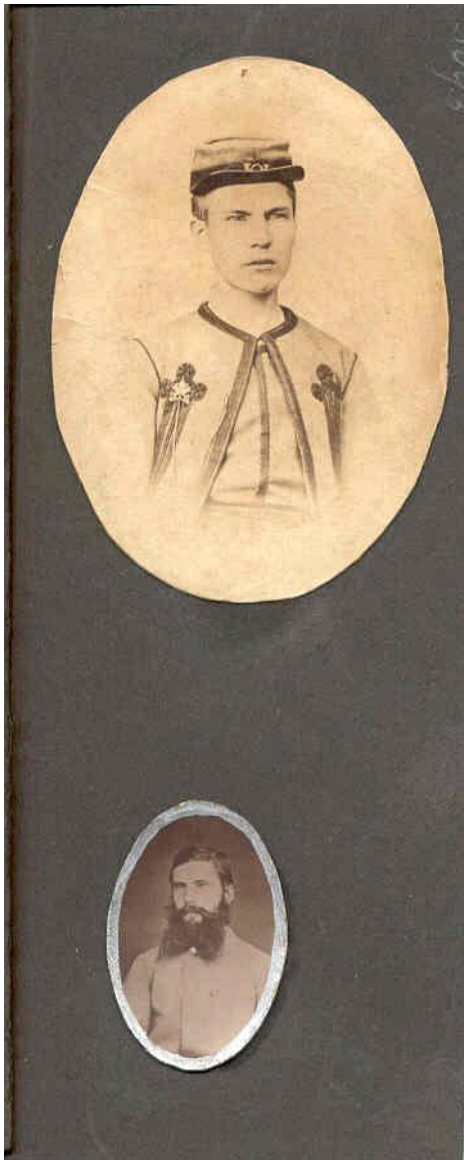
Murray mijner compagnie, een officier uit Rome, doodelijk getroffen en is kort daarna overleden. Ongeveer ten 10 uur sneuvelde nog een manschap mijner compagnie. *Buis* en *Weder* van mijne compagnie hebben zich 't meest onderscheiden, alsmede de *Zouaaf Wijen; Van Heusden* en *Van Putten* hebben zich ook flink gehouden en hebben dapper gevochten”.

*Carlistisch zouaaf Van Heusden.
Afbeelding op bidprentje.*

Generaal Tristany, die buitengewoon ingenomen was met de houding der 32 man sterke Nederlandse Compagnie beloonde *Jan Visser, Theodorus Wever, Hendrik Buis* en *Jan Stormel* met het kruis van militaire verdiensten en August Wils met de ridderorde van San Fernando. De herhaalde successen der Carlisten in Catalonië deden de kansen van Don Carlos stijgen. Overal in de provincie Tarragona werden de Zouaven met gejuich ontvangen. Een meisje uit Maestrazgo verkleedde zich zelfs als Carlist en nam dienst bij de artillerie. Ze werd echter spoedig ontmaskerd toen haar vader

zich in het kamp melde om z'n dochter terug te halen.

*Zouaaf Jan Visser Amsterdam.
Afbeelding onder: Als Sahara-zouaaf.*

De Carlistische jeugd van 13 tot 15 jaar begon ook al compagnieën te vormen van „Rekkiti”. Bij de troepen van Tristany en Savalls speelden zij de rol van tegenwoordige Verkenner. Alleen het was geen spel!

August Wils schrijft hieromtrent: “Op mijn marsch alhier naar Campredone hield ik met mijn detachement een paar uur halt te St. Juan de Reventi, op 2 ½ uur afstand van hier. Ik ging een huis binnen om iets te gebruiken en terwijl ik aan tafel zat, trad een jeugdige knaap van ongeveer 12 jaar de

kamer binnen; op het zien van mijn uniform glinsterden zijn groote vurige zwarte oogen van vreugde. Hij groette mij beleefd. Kleine, wilt ge mee eten, vroeg ik hem. Ik dank u, mijnheer de officier, zeide hij mij, doch zette zich, aangemoedigd door mijn vriendelijk aanbod tegenover mij aan tafel. Gij zijt zeker republikein? zeide ik, om te zie, wat hij mij zoude antwoorden. Want ik was reeds van het tegengestelde overtuigd. –

– „Neen, mijnheer de officier, ik ben Carlist, gaf hij mij bits ten antwoord en zijn tenger gezicht werd vuurrood van verontwaardiging. Mijn vader is naar Amerika gevlucht, omdat hij Carlist was en de republikeinen van Vich hebben hem willen dooden. Mijn broeder dient in de gelederen van Savals¹ en mij weigerde men aan te nemen, omdat ik te klein ben. Dagelijks ga ik onder de maat staan om te zien of ik spoedig de lengte zal hebben om bij de compagnie der Rikketi te dienen”.

De Compagnies der Rikketies zijn samengesteld uit jongelingen van 13, 14 en 15 jaar. Deze compagnies ontleenen hun naam aan een zekeren Rekkiti uit de Prats de Lusannes, die het eerste een zoodanige compagnie oprichtte. Op dit oogenblik heeft bijna elk bataljon van Savalls² en Tristany een dusdanige compagnie; zij zijn onverschrokken in het vuur en zijn altijd vooraan in het gevecht; het is natuurlijk met de toestemming der ouders, dat zij worden aangenomen. –

Bij de bestorming van Vendrell op 4 Maart 1874 te middernacht, waren 't weer de dapperen der Nederlandse Compagnie, die onder 't zingen van het Pius-lied met geveld bajonet de stad binnendrongen en de ene barricade na de andere veroverden. Bij die gelegenheid onderscheidden zich heel bijzonder de Nederlanders *Burks*, *Vodde* en *Schellings*, die onder leiding van sergeant *Kersjens* twee grote bronzen kanonnen veroverden onder het volle vuur van den vijand.

¹ De naam Savalls komt in twee vormen voor: Savals en Savalls

² Zie voetnoot 1

Zouaaf J.W.J. Kersjes, Amsterdam.

August Wils deed z'n uiterste best om ongewenste elementen uit 't corps te weren. En evenals van de Pauselijke kan ook van de Carlistische Zouaven gezegd worden, dat ze over het algemeen in moreel en godsdienstig opzicht evengoed als wat hun dapperheid aangaat, ver boven den gemiddelden soldaat uitkwamen. Dit neemt niet weg, dat Wils er 'n enkele maal weleens met de hem toegezonden inliep. Dan kon hij woedend worden, want één zo'n sujet was natuurlijk in staat het mooie bataljon in den vreemde volkomen in discredit te brengen. Eén rotte appel

In 'n brief aan z'n moeder schrijft hij over zo'n geval: „Ik heb gehoord, dat Telders voor den Zouaaf N.N. een betrekking heeft gevonden. Hij had beter gedaan om hem zijn deur uit te schoppen! Want het is een gemeen sujet, evenals de Zouaaf X, dien ik tot nader orde in prison heb gezet. Niet genoeg, dat hij zich dagelijks bijna te buitenging aan drank, heeft hij ten laatste een horloge gestolen bij een pastoor te Solsona, waar hij was ingekwartierd. U begrijpt, dat één zoo'n smeerlap genoeg is om al de Hollanders in discredit te brengen.

Mr. Telders heeft mij met dat gebakje mooi opgescheept en stuur ik de kerels weg, God weet, wat ze dan in Holland voor leugens gaan uitstrooien. Als ik het gedaan kon krijgen, liet ik hem fusilleeren. Ik heb maar het liefst van die flinke boerenkerels, zooals de twee laatste, die aangekomen zijn

Eind April 1874 kwam Don Carlos met zijn gemalin terug uit Frankrijk en voegde zich bij z'n troepen. Nu ontving ook August Wils zijn benoeming tot commandant van het Bataljon Carlistische Zouaven.

Nu werd besloten dat Don Alfonso zou oprukken naar de Ebro en dan door de provincie Valencia heen een tocht te wagen naar Madrid. Op 4 Juni trokken de Carlisten de Ebro over. Bij de schipbrug, door de troepen over de rivier geslagen, was de stafmuziek der Zouaven opgesteld. Een paar generaals en al de officieren der Zouaven omringden met Wils het vaandel van het H. Hart, dat door Don Francesco de Bourbon omhoog geheven werd, terwijl Don Alfonso en zijn gemalin Donna Maria, aan het hoofd der troepen de overtocht begon. Er heerste een onbeschrijfelijke geestdrift. Terwijl Wils met z'n Zouaven achterbleef, trokken de Prins en de Prinses naar Gandesa, waar Cucula zich bevond. Deze Catalonische boer was een der beroemdste guerrillaleiders van die dagen. Hij had 2000 Basken en Cataloniërs om zich verzameld en was de schrik der republikeinen. Doch reeds daags na de overtocht van Don Alfonso over de Ebro vielen plotseling 7000 republikeinen Gadesa binnen en ze zouden den Prins en z'n gemalin gevangen hebben genomen als de onversaagde Cucuala er³.....

³ een abrupt einde dat niet wordt voortgezet in de volgende aflevering MS

De slag van Gandesa.

Op 4 Juni 1874 was Don Alfonso de Ebro overgetrokken in de richting van Valencia. Op 5 Juni was de Prins met zijn gemalin vooruitgegaan naar Gandesa, waar de geduchte guerillaleider Cucula met zijn 2000 Basken en Cataloniërs stond. Diezelfde dag echter geraakten de vorstelijke personen in groot gevaar van den vijand in handen te vallen, toen deze met 7000 man Gandesa binnentrok. Op de heuvels bij deze stad ontwikkelde zich nu een scherp gevecht. De Zouaven, 430 man sterk, waren aanvankelijk achter gebleven bij de Ebro, doch rukten, niet wetend dat bij Gandesa reeds volop gevochten werd, nu ook op in de richting van deze plaats. Op een uur afstands van de stad gekomen hoorden ze geweervuur en zagen tegelijk enige cavaleristen op hen aanrennen, die hen kwamen roepen, daar versterking onmiddellijk nodig was. Nu ging het in stormpas voorwaarts door een streek, waar men absoluut niet bekend was. Dicht bij Gandesa bestegen de Zouaven de heuvels en maakten front tegen den vijand. „..... toen is er vreeselijk gevochten – schrijft August Wils – en een bestiering van God is het, dat ons bataljon niet totaal is vernietigd. Tien minuten later en mijn bataljon was door meer als 2000 man omsingeld geweest”...

Granaatscherf waardoor zouaaf H. Vodde werd gedood in de Carlistenoorlog.

Rechts en links lagen de republikeinen in uitstekende dekking achter het struikgewas en in verpletterende overmacht. Toen de Zouaven op de hoogten waren gekomen, werden ze van alle kanten onder vuur genomen. Doch, hoewel klein in getal, de uitstekend gedisciplineerde troep hield zich schitterend. Onder geregeld vuur trokken ze zich uit deze gevaarlijke val terug. August Wils dekte zelf met 14 man de terugtocht en verliet als laatste de hachelijke positie. Bij de Zouaven, die daar sneuvelden of gewond werden, – een 40-tal in het geheel – waren de Nederlanders **Manders** en **van Putten** (op de plaats gedood); **Vodde** en **Wever** (later aan hun wonden gestorven); en **Kleinschmidt** (gewond). De commandant der Zouaven, August Wils zelf, die wel een half uur lang met enige Zouaven het mikpunt was van een vijandelijke tirailleurslijn, die hen op 100 à 150 pas afstand bleef volgen, had slechts twee kogels door zijn broekspijpen gehad; terwijl de splinters vlogen van de kist met ammunitie (!) die zich, op een muilezel geladen, in hun midden bevond.

Met dat al, had het kranig optreden der Zouaven er niet weinig toe bijgedragen, dat Cucula zijn positie met succes kon handhaven, totdat nieuwe hulptroepen kwamen. De republikeinen trokken zich terug met een verlies van 300 man alleen aan gewonden. Aan de kant der Carlisten sneuvelden 36 man en telde men 93 gewonden. Weer kon Don Alfonso niet nalaten de Zouaven in het bijzonder te complimenteren om hun houding. August Wils kreeg de hoogste onderscheiding, die hij geven kon: “de Ster van Verdienste”. De Carlisten rukten nu de provincie Valencia verder in. Op 14 Juni onderscheidde zich de Nederlandse Compagnie weer bijzonder bij de verovering van Luçena. Een der Nederlanders, **Schillings** werd om zijn buitengewone dapperheid persoonlijk door Don Alfonso gedecoreerd. In die dagen nam het Zouavenbataljon toe tot 800 man.

Doch in Juli begon de tegenspoed! Een aanval op **Teruel** mislukte jammerlijk. Hier stonden de Carlisten onder bevel van **Marco de Vello**. Deze beval zijn brigade-generaal **De Villalain** (een dappere, die al 72 maal gewond was geweest!) Teruel te bestormen. De Villalain weerde zich krانig als altijd. Maar toen hij met 3 compagnieën reeds midden in Teruel was doorgedrongen, gaf Marco de Vello plotseling bevel terug te trekken, zodat de stad weer verloren ging en 2 compagnieën Carlisten krijgsgevangen werden gemaakt! De generaal werd de volgende dag in arrest gesteld om voor een krijgsraad te verschijnen.

Ondanks deze lelijke tegenvaller rukten de troepen van Don Alfonso voort en veroverden na een strijd van 58 uren de gewichtige sterkte **Cuença** op 28 uren van Madrid. Het was het laatste grote gevecht van Don Alfonso en de Zouaven en het gewichtigste wapenfeit in deze Carlistenoorlog.

De overwinning bezorgde aan Don Alfonso de naam van „held van Cuença”. De stad werd verdedigd door generaal Iglesias, die zelf met 1500 man krijgsgevangen werd gemaakt. De eersten, die de stad binnendrongen waren de 3de en 8ste compagnie der Zouaven. De vaandeldrager van het Bataljon, de Ier O’Bearn sneuvelde. Van de hoogten rond Cuença zagen de overwinnaars neer op de weg naar Madrid. August Wils drong er in de krijgsraad op aan, dat men nu de opmars naar dit einddoel zou doorzetten. Maar Don Alfonso, die de moeilijkheden van het terrein, dat hen van de hoofdstad scheidde, maar al te goed kende, weigerde zolang hij geen sterker cavalerie tot zijn beschikking had. De hoop, dat een goed deel der vijandelijke troepen in midden-Spanje nu tot de Carlisten zou overgaan, ging niet in vervulling en zo was feitelijk de gehele onderneming – zo stout in zijn opzet – een mislukking geworden! De zegepraal bij Cuença had de Carlisten een buit bezorgd van 200 paarden, 4 kanonnen, 480 kisten ammunitie en 2000 geweren. En nu moesten ze hun verovering opgeven! Een nachtelijke overval van een sterke

republikeinse krijgsmacht onder generaal Lopez dwong hen Cuença in allerijl te ontruimen. Ze konden echter hun buit nog meenemen op de zeer gevaarlijke terugtocht naar Chelva in voortdurende schermutseling met de vliegende colonnes van den vijand. Te Chelva werden de Carlisten door de bevolking jubelend ontvangen. Begin Augustus werd door de Zouaven nog eens een aanval op Teruel gewaagd, doch de overmacht van den vijand was te groot. Half Augustus trokken ze uit Aragon terug. Spoedig daarop werd ook de Ebro-linie opgegeven. Het leger van Don Alfonso was op de terugtocht. In September en October hadden nog een paar gevechten plaats tussen Zouaven en republikeinen en toen volgde de ontbinding van het prachtige Bataljon!.....

Portret van een Spaans meisje dat zich vermomd als man aansloot bij de Carlisten.

Wat was er gebeurd? Na de mislukte opmars naar Madrid had Don Carlos het leger van zijn broer afgescheiden van het Centrum-leger en daarmee feitelijk het beleid van Don Alfonso afgekeurd. Toen nu ook

nog Savalls in verzet kwam tegen den Prins en zijn heerszucht hem dreef tot intrigues, die het vertrouwen in de eerlijke bedoelingen van Don Alfonso ondermijnden, werd diens positie weldra onhoudbaar. Savalls was een geducht guerillaleider en zeer veel Carlisten dweepten met hem. Don Carlos moest nu wel kiezen tussen Savalls en Don Alfonso. De hulp van Savalls bleek voor de zaak der Carlisten onontbeerlijk. Waren de Zouaven maar wat talrijker geweest, dan had men alles op dit élite-corps kunnen laten aankomen. Maar het verzenden der vrijwilligers was – zoals August Wils aan zijn moeder schreef – te laat begonnen. Zo wist Don Carlos niets anders te doen dan Savalls te handhaven en daarmee Don Alfonso ongelijk te geven. De onmogelijkheid om nu zijn krijgsplan uit te voeren, tegelijk met de grievende miskennis en tegenwerking, brachten Don Alfonso er toe het opperbevel neer te leggen.

Portretfoto van Alfonso de Bourbon y Austria.

Het Bataljon Carlistische Zouaven was zijn lijfwacht. Vandaar werd het door den Prins bij zijn vertrek uit Spanje ontbonden. August Wils, die (zoals ook uit zijn latere correspondentie met Don Alfonso blijkt) den miskenden opperbevelhebber met hart en ziel was toegedaan, achtte het aan zijn trouw jegens dezen verplicht het Carlistische leger te verlaten.

Meerdere officieren deden evenzo. Op 25 October 1874 las August Wils aan zijn dapperen de dagorder voor, waarbij Don Alfonso de Bourbon het Bataljon Carlistische Zouaven ontbond. Deze dagorder luidde als volgt: „Het is negentien maanden geleden, dat ik het bataljon der Zouaven te Ribas vormde; nu ik deze troepen door zo droevige omstandigheden verlaat, ben ik verplicht dit corps te ontbinden. Het heldhaftige gedrag van het bataljon is niet slechts in Spanje, maar in heel Europa bekend. Het bataljon der Zouaven nam deel en droeg grotendeels bij aan de voornaamste overwinningen, die gedurende deze campagne in Catalonië en het Centrum behaald werden. In die dagen was het mij, alsof ik weer deel uitmaakte van uw bataljon, toen ik de eer had, daarin Onzen Heiligen Vader te dienen en uwe aanwezigheid was mij altijd een ware vreugde. Toen ik u te Juncosa verliet, was het mijn plan u weer te zien, doch als ik er aan dacht, dat ik getuige zou moeten zijn van de ontbinding van mijn dierbaar bataljon, bedroefde mij dit al te zeer en ik nam het besluit om heen te gaan vóór uw aankomst. Van dit oogenblik af is Uw bataljon ontbonden. De Cataloniërs kunnen in Catalonië blijven, de Valencianen en Aragonezen kunnen naar hun wederzijdse provincies terugkeren en ieder de troepenmacht kiezen, waartoe zij wenschen over te gaan.

Met diepe smart neem ik afscheid van U, mijn dierbare Zouaven en voer met mij mede de roemvolle banier, doordrenkt met het bloed van Uw dappere bevelhebbers, doch houdt u verzekerd, dat ik spoedig met dit vaandel zal terugkeren, om het bataljon opnieuw te vormen. Ik reken op u allen, die getoond hebt zoveel liefde te hebben voor

onze zaak, zoveel eensgezindheid en zoveel liefde voor mij en hoop u spoedig in gelukkige omstandigheden terug te zien Tot in het diepste mijner ziel waardeer ik uw opoffering en zal God voor U bidden, zonder u ooit te kunnen vergeten”.

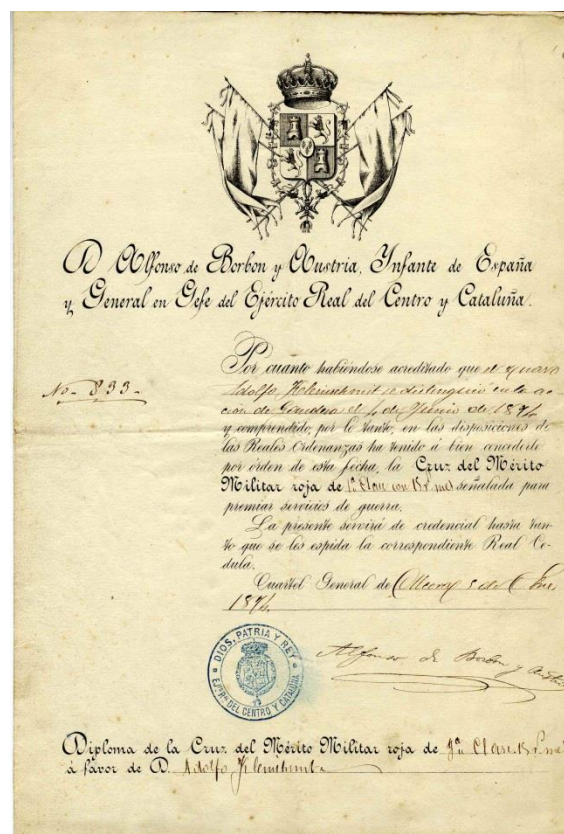
Uw opperbevelhebber
Alfonso de Bourbon y Austria.

Uit de laatste woorden van deze dagorder blijkt, dat Don Alfonso erop rekende, dat zijn taak en die van de Carlistische Zouaven nog niet ten einde was en hij binnen kort of lang weer aan het hoofd der troepen de strijd voor zijn broer zou hervatten. Het verloop der gebeurtenissen wees echter weldra uit, dat de geschiedenis van het roemrijk Zouavenbataljon met zijn ontbinding was afgelopen.

Evenals Don Alfonso dacht ook August Wils, dat de ontbinding van het Bataljon Carlistische Zouaven slechts een tijdelijke maatregel zou kunnen blijken. Op 4 November 1874 schreef August Wils uit Perpignan (Zuid-Frankrijk; dicht bij de Spaanse grens) aan zijn moeder: „Ik ben hedenmorgen ten 3 ure te Perpignan aangekomen, waar de Prins mij reeds was vooruitgegaan, die ook in Frankrijk is teruggekeerd, zoals U waarschijnlijk al wel door de couranten zult vernomen hebben. Ik zal U zelf over eenige dagen alles mondeling verhalen. Of mijn verblijf in Holland lang zal zijn of voor korten tijd of misschien voor altijd, zal van de tijdsomstandigheden afhangen. Het Zouavenbataljon heb ik den 25 October te Pons op orde van den Prins ontbonden; drie dagen voor de ontbinding van het Bataljon heb ik nog een vuur gehad, waarin ik twee officieren van mijn Bataljon heb verloren, alsmede 12 Zouaven en veel gewonden. Het vaandel der Zouaven heb ik in Frankrijk medegenomen en zal tot nadere gelegenheid door den Prins bewaard blijven. Ik heb den Prins nog niet gesproken. Luitenant Kersjes,

die in Alcora door de hand gewond werd, was tot herstel van zijn wonde de baden gaan gebruiken, dicht bij de Seo d'Urgell. Hij is veertien dagen geleden door de Siepaljos verrast geworden en met den dokter van het badhuis, rug aan rug gebonden, doodgeschoten. Die nieuwstijding heeft mij erg aangedaan. Kleinschmidt was ook met hem doch men heeft mij verzekerd, dat hij heeft kunnen ontsnappen.⁴ Eenigen tijd voor de ontbinding van het Bataljon was ik juist door den Prins als Luitenant-Kolonel der Zouaven benoemd. Ik zal over Gent gaan en een paar dagen bij Oom Jan blijven. De groeten aan alle kennissen.

Uw U liefhebbende
Zoon, AUGUST

Diploma Carlistische Onderscheiding "La Cruz del Mérito Militar roja de 1e Clase" van Adolfo Kleinschmidt.

⁴ Later bleek dat hier een naamsverwisseling plaats had. Niet Kersjes maar Kleinschmidt was slachtoffer van die moord. (voetnoot van J.J. v.d. Oldenhove. MS)

Perpignan, 6 November.

Ik heb gisteravond met den Prins gesoupeerd en vertrek hedenavond ten 5 ure. Ik geloof niet, dat mijn verblijf in Holland voor heel langen tijd zal zijn en ik heb den Prins moeten beloven, dat ik met hem Spanje weer binnen zal trekken.

Gisterenavond is de nieuwstijding binnengekomen, dat Savalls een vijandelijke colonne totaal heeft vernietigd.

De Prins heeft mij den stok van het vaandel ten geschenke gegeven, dien ik naar Holland zal medenemen. U zult begrijpen, lieve moeder, waarom ik den laatsten tijd zoolang gewacht heb U te schrijven.

De groeten aan allen
Adieu, tot weldra.

AUGUST.

P.S. De Prins heeft mij portretten van hem en de Prinses gegeven”.

De verwachting van August Wils en Don Alfonso werd niet verwezenlijkt. Spoedig na de ontbinding van het Bataljon kwam voor de Carlisten een geheel ongunstige ommekeer. Aan de toestand van anarchie en revolutie in Spanje kwam een einde, doordat de zoon van de verjaagde Koningin Isabella, Alfonsus XII, tot Koning werd uitgeroepen. De toestand werd voor het Katholicisme hoopvoller, zodat velen, die uit afkeer van de Republiek of om godsdienstige motieven Carlist waren geworden, nu den nieuwen vorst volgden. Ondanks hun dapperheid waren de in getal minderende Carlisten niet opgewassen tegen het nieuw georganiseerde Spaanse leger, dat over een sterke artillerie beschikte en waarin de eensgezindheid was teruggekeerd, nu men streed voor een jongen Koning, die zich spoedig bemind wist te maken. Grotere steden, als Bilbao, werden door de Carlisten vergeefs belegerd. Hun kleine afdelingen waren enkel tot de guerilla in staat. Maar ook deze was niet langer vol te houden, nu tegenover de eensgezindheid van den vijand, de verdeeldheid in de rangen der Carlisten na het heengaan van Don Alfonso nog was toegenomen. Cucula en andere bekwame

aanvoerders werden door een der opvolgers van den Prins zelfs afgezet. Don Alfonso en zijn gemalin werden in het buitenland door ontrouwe elementen verdacht gemaakt en belasterd. Tenslotte verloren de aanhangers van Don Carlos de moed. De zaak van den Pretendent was verloren

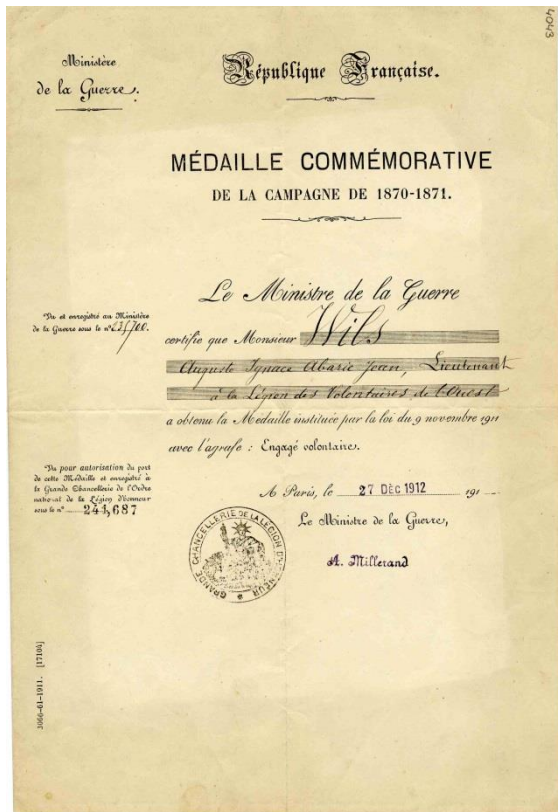
Toch duurde de strijd nog tot in 1876.

Toen trok Don Carlos met zijn laatste getrouwen bij Roncevalles de grens over en stelde zich met 2000 man in handen van het Franse Gouvernement.

De 3de Carlistenoorlog was geëindigd.

Don Alfonso trok zich terug in Oostenrijk. Hij was met generaal Tristany een der edelste figuren onder de aanvoerders der Carlisten. De liberale en maçonnieke pers heeft hem geen laster gespaard en hem allerlei wreedheden toegeschreven o.a. bij de inname van Cuença ook hier geldt het weer: er is niets nieuws onder de zon! August Wils weerlegde als ooggetuige de schandelijke leugens in Het Handelsblad. Ook generaal Iglesias zelf, die als commandant van Cuença in handen der Carlisten was gevallen, publiceerde van zijn kant een tegenspraak.

Met de ontbinding van het Zouavenbataljon en zijn terugkeer naar het vaderland was – anders dan hij voorzien had – aan de militaire loopbaan van August Wils een einde gekomen. Heel zijn ver leven lang (hij stierf te Dordrecht 11 Februari 1919) bleef hij de geestdriftige Zouaaf van den Paus. Hij was het die de Algemene Nederlandse Zouavenbond oprichtte en hij werd er de eerste voorzitter van. Hij was ook de man, die de stoot gaf aan de bekende protestmeetings der Zouaven. Een waardige broeder en medestrijder van Ignace, de held van Igualada, mocht hij nog lange jaren getuigen van zijn onverzwakt Katholiek idealisme en zijn onkreukbare trouw aan de zaak van den Paus, de Zaak van God!

Diploma behorend bij de Franse onderscheiding "Médaille commémorative de la campagne de 1870-1871" van "Wils Auguste".

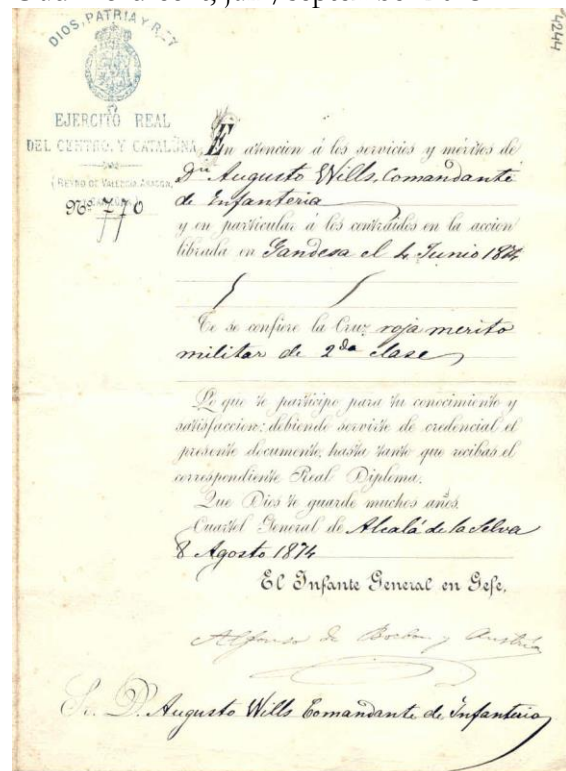
Tot zover de berichtgeving over de Carlistenoorlog en de rol die de gebroeders Wils daarin hebben gespeeld.

Deze episode staat weer volop in de belangstelling. In Ravenstein is na de herindeling opnieuw belangstelling ontstaan voor de gebroeders Wils, die zijn geboren in deze gemeente.

Van 3 maart tot 20 april 2014 is er een tentoonstelling in het Museum Jan Cunen te Oss, waarin het schilderij van Ignatius Wils onder de aandacht wordt gebracht. Het zouavenmuseum heeft daar uiteraard medewerking aan verleend, door een zouavenuniform in bruikleen af te staan.

Verder heeft Dhr. Max van de Sandt vorig jaar het volgende artikel gepubliceerd: "Een oud-zouaaf in Dordrecht en zijn geschiedschrijvende priesterzoon."

Artikel in 2 delen gepubliceerd in tijdschrift Oud-Dordrecht, juni/september 2013.

Diploma behorend bij Carlistische onderscheiding "La Cruz roja merito militar de 2da clase" van "Augusto Wils Comandante de Infanteria".

Geïllustreerd, deel 1 pagina 16 t/m 25; deel 2 pagina 212 t/m 221.

Een kopie van dit artikel is in het museum te raadplegen!

Volgens ons terechte aandacht voor deze bijzondere landgenoten!

Tot zover deze nieuwsbrief.

Bent u geïnteresseerd in een bepaalde episode of persoon, laat het weten!

Misschien is er genoeg materiaal voorhanden om daar een volgende nieuwsbrief aan te wijden!

Met vriendelijke groet en graag tot ziens!

Oudenbosch, april 2014.

Marijke Zonneveld-Kouters.